

Eleki Krónika 2004. június

Vélemények és viták a június eleji ülésen

Az ülés most is a lejárt határidejű határozatok tárgyalásával kezdődött, amikor is a pénzügyi bizottság javaslata volt a téma. Ez a bizottság az önkormányzat dologi kiadásának túllépése miatt javasolta a személyi felelősség megállapítását. Az ezt követő vita után azonban közeledtek az álláspontok, és az a határozat született, hogy a testület felkéri a polgármestert arra, hogy a későbbiekben jobban figyeljen ezekre a dolgokra.

Majd ezt követően az intézmények ügynevezett "kis-kincstári" finanszírozásáról tárgyaltak a képviselők, mely során az intézményvezetők is elmondták a véleményüket /írásban/ erről a kérdéstről, melyből az derült ki, hogy a továbbiakban is működni fog ez a rendszer.

Utána következett egy másik javaslat tárgyalása, melynek az a lényege, hogy létre kellene hozni egy csúcsszervet, amely magában foglalná a mostani intézményi karbantartást és a városgazdálkodást. A képviselők támogatták a felvetést, de döntés ekkor még nem született, a következő ülésen is vissza fognak térni erre a témára.

Ezt követően döntés született arról, hogy a Békés Mérnök Kft. dupla áron visszavásárolhatja Elek városától a részvényeket, illetve arról is, hogy az Egészségügyi és Szociális Minisztérium pályázatait is meg szeretné nyerni a város.

Ezen döntések után egy nagyobb vitát kiváltó napirendi pont következett, az év pedagógusa cím odaítélése miatt. Volt egy olyan vélemény, mely szerint a Radványi György Középiskola nem jelölhetne senkit sem erre a címre, hisz nem eleki fenntartású intézmény. Ezt a felvetést azonban nem szavazták meg, de megállapodtak abban, hogy az év pedagógusa cím alapító okiratát át kell dolgozni! Legvégül a zárt ülésen pedig döntés született arról, hogy pl. ki fogja megkapni az idén az Elekért érdemérmét, de személyi kérdésekről is tárgyaltak. A következő ülés pontos időpontjáról jelen pillanatban /június 3./ még nincs tudomásunk.

Rapajkó Tibor

Tabajdi Csaba Eleken

Az Európai Parlament tagjainak 2004. június 13-i választása előtt néhány nappal városunkba látogatott Tabajdi Csaba, aki 1990 óta országgyűlési képviselő. 1994-1998 között a Miniszterelnöki Hivatal kisebbségi ügyekkel foglalkozó politikai államtitkára. Lapunk megjelenésekor már EU-s képviselő, az MSZP delegációjának vezetője.

A művelődési központban megtartott rendezvényen - valamilyen szervezési okból, vagy ki tudja miért? - képviseltette magát az eleki románság és németség. Dr. Szelecsán János, Rocskár Jánosné, Nádor Mária, valamint Papp János /román iskola igazgatója/. Pluhár László, városunk polgármestere köszöntötte a vendégeket, kiemelve azt a tényt, hogy Eleken 4 nemzetiség él együtt, mindannyian lelkesen dolgoznak, markáns kultúrával, hagyományokkal rendelkeznek.

Tabajdi Csaba külön is felhívta a figyelmet arra, hogy az EU-ban olyan, hogy "kisebbség" kifejezés nem létezik, "nemzetiség" a megfelelő szóhasználat. A nemzetiségek jelentősen gazdagították a többségi nemzetet. Hangsúlyozta, hogy az anyanyelv megtartása a

legfontosabb a nemzetiségek számára. Elmondta továbbá, hogy az EU-hoz csatlakozásunk nem gyógyír, de ugyanakkor sok lehetőséget nyújt mindenki számára. Megemlítette, hogy képviselő munkájában erőfeszítéseket tesz - kulturális autonómia - keretén belül arra, hogy az országos önkormányzatok kapják meg a nemzetiségi iskolák finanszírozását. A határ közelsége előnyt jelenthet az Eleken élők számára, ehhez jó projektek, jó pályázatok kellenek. Nagyon fontosnak tartotta a nyelvi asszimiláció megállítást.

Ezt követően a résztvevők mondták el gondolataikat, javaslataikat, valamint konkrét kérdések is elhangzottak, amelyekre a vendég válaszolt, majd a helyi román iskolába látogatott el.

Hotya Péter

Demeter Ervin Eleken

2004. május 27-én városunkban járt Demeter Ervin, az Orbán-kormány idején a polgári titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli miniszter helyettese, illetve minisztere.

Az egykori minisztert elkísérte dr. Becsey Zsolt, a FIDESZ Magyar Polgári Szövetség uniós parlamenti jelöltje is, illetve Tóth Imre /FIDESZ/, a körzet országgyűlési képviselője. Ennek a kampányrendezvénynek is a városi művelődési ház adott otthont. /Ez a rendezvény nagy tömeget vonzott./ Erről a fontos eseményről az Elek Tv is beszámolt, hisz pl. a politikusok nyilatkoztak a helyi tévének is. Demeter Ervin a feltett kérdésekre a következőket válaszolta: Hazánkban is nagy probléma a terrorizmus, mert bárki veszélybe kerülhet. A mostani magyar kormány bankárszemléletű, ami azért rossz, mert a közpénzzel is ilyen szemlélettel bánnak, pl. nem is olyan régen 16 milliárd forint tűnt el a közpénzből, amiből 16 km autópályát lehetett volna építeni. A bankárszemléletnek a bankban van a helye, a kormánynak azonban gondoskodni kellene inkább!

Becsey Zsolt pedig, aki a FIDESZ-listán a befutónak számító hetedik helyen van, a következőket nyilatkozta: A FIDESZ nem játszik zsákbamacskát, mert minden jelöltjük ki kíván menni Brüsszelbe. A jelölt ismeri a régiót, hisz Szegeden él. Az uniós választás azért is olyan fontos, mert a képviselők részt vehetnek az ottani jogalkotásban is. Fontos azt is tudni, hogy kinek mi a hatásköre, hisz pl. a mostani hazai villany- és gázáremelés nem brüsszeli kívánalom volt. Ő is azt szeretné, ha minél többen mennének el szavazni.

Legvégül Tóth Imre többek között arról beszélt, hogy meg kell akadályozni a kórház-privatizációt, a kormány szemléletéről nyilatkozva pedig Túrmer Gyulát idézte: "Ez a kormány még ... eladná."

Most is el lehet azt mondani, hogy az Elek Tv valóban elfogulatlanul tudósított a mostani választási rendezvényekről, hisz ha valaki csak a helyi tv-ből, illetve személyes tapasztalatai alapján kívánta eldönteni kire adja a szavazatát, azt tiszta szívvel megtehetette, ami nem kis dolog ebben a feleslegesen felzaklatott világunkban!

/Ezen írás még a választási eredmények ismerete előtt készült el./

Rapajkó Tibor

Tájékoztató az Európai Parlament képviselőinek választásáról

2004. június 13-án Elek városában is lebonyolításra került - mint szerte Magyarországon és az Európai Unió országaiban - az Európai Parlament képviselőinek a választása. Elek városában 4197 szavazásra jogosult polgár került a választók névjegyzékébe, akik hat szavazókörben adhatták le voksukat a választáson induló nyolc párt valamelyikének a listájára.

A választás vasárnap reggel 6.00 órakor kezdődött és 19.00 órakor fejeződött be, rendben, fegyelmezetten. A város választó polgárai közül 1273 fő jelent meg a szavazáson és adta le voksát. A listákra leadtak a választó polgárok összesen 1261 érvényes szavazatot, amely a pártok között az alábbiak szerint oszódott meg:

Szavazókör:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Össz.	%
FIDESZ	60	148	88	135	144	91	666	52,82%
MSZP	59	69	82	84	76	82	452	35,84%
unkáspárt	14	13	8	8	9	5	57	4,52%
MDF	3	8	6	9	9	1	36	2,84%
SZDSZ	5	9	2	4	7	4	31	2,46%
SZDP	1	1	0	1	5	0	8	0,63%
MIÉP	0	0	1	2	3	0	6	0,48%
MNSZ	1	1	0	2	1	0	5	0,40%

Köszönjük a választáson való aktív részvételt köszönjük a szavazatszámoló bizottságokban végzett pontos, fegyelmezett és gyors munkát, és mindenki részére jó erőt, egészséget, kitartást kívánunk az elkövetkező hasonló munkákban.

Helyi Választási Iroda

Pedagógusnap 2004

Az ez évi városi pedagógusnapi ünnepséget június 4-én, 14 órakor, a Reibel Mihály Művelődési Központban tartották, az ünnepi beszédet a kulturális bizottság elnöke, Pelle László mondta, de előtte a Mester György Általános Iskola diákjainak rövid műsorát láthattuk.

Utána a szónok köszöntötte a jelenlévő pedagógusokat, majd pedig arról beszélt, hogy nincs még egy olyan munka, hivatás, amely egyszerre annyi sikerélményt és kudarcot is jelentene, mint a pedagógusi pálya.

Ezt követően átadták az év pedagógusa kitüntetésekét. Az idén Strifler Józsefné és Zsók Ágostonné volt a két díjazott. Stifler Józsefné születése óta Eleken él, a munkáját élethivatásnak tekinti. Óvónőként először az eleki nevelőotthonban dolgozott, majd pedig 1992-óta az eleki óvodában. Három gyermeke van. A helyi német egyesület tagja is, sőt német táncsoportot is vezet. Zsók Ágostonné agrármérnökként végzett a keszthelyi agrártudományi egyetemen, de utána még több szakirányú diplomát is szerzett. 1997 óta tanít Eleken, 2000 óta pedig a Radványi György Középiskola igazgatóhelyettese. Ezt megelőzően mérnökként dolgozott a Mezőhegyesi Állami Gazdaságban is /Bánkút/. Több sikeres pályázatot írt. Nagy szerepe volt abban is, hogy a középiskola a megyében a legnagyobb felnőttképzési központtá is válhatott. Két gyermeke van.

Legvégül pedig a város polgármestere, Pluhár László mondott pohárköszöntőt, melyből kiderült, hogy tanuszoda fog épülni Eleken, illetve teljes egészében fel fogják újítani a polgári iskolát.

Az ünnepség állófogadással fejeződött be.

Rapajkó Tibor

Évzáró és ballagás azáltalános iskolában

Az eleki dr. Mester György Általános Iskola június 18-án, pénteken délután 5 órára tűzte ki tanévzáró, és a VIII. osztályosok ballagási ünnepségét. Krónikánk jelen volt az eseményen.

A ballagó diákok osztályfőnökeikkel végigjárták volt iskoláikat, a város azon részét és intézményeit, amelyek valamilyen módon kapcsolódtak diákéveikhez. Felemelő érzés volt látni a félig-meddig még gyermek, félig-meddig a felnőttiséghez közeledő diákok ballagását, az azon tanúsított fegyelmezetségüket, néha meghatódottságukat, méltóságot adva ezzel is az ünnepség jelentőségének.

Sokszázan - szülők, nagyszülők, keresztszülők, szomszédnénik, -bácsik, rokonok, ismerősök - voltak kíváncsiak a diákok elköszönésének, elballagásának. Hatalmas virágmennyiség került a diákok karjaiba, néhányuknak valóban nagy gondot jelentett azok cipelése. A nyolcadikosok felé irányuló szeretettől, a rájuk irányuló figyelemtől volt csodálatos az a nap.

Az iskola központi épületének udvarán Brindás Orsolya és Hoffmann György szavaltai nyitották meg az ünnepséget. Ezt követően Lénárt Istvánné, az iskola igazgatónője nagyon szép szavai hangzottak el, az életbe induló ballagók még utoljára hallhatták jó tanácsait. Az Európa Unióban vagyunk, ennél fogva a most elköszönő diákok ugyancsak szerencsésnek mondhatják magukat korábban végzett társaiknál, hiszen sokkal több lesz a lehetőségük, az esélyük ahhoz, hogy sikeres életet élhessenek. Szebben és kifejezőbben aligha lehet elmondani, mint amiképp az igazgatónő fogalmazott, azaz hogy a tanár, aki erre a hivatásra tette fel életét, mindent, mindent át akar adni magából az általa oktatott, tanított, nevelt diákoknak. A legnagyobb öröme és sikere, ha szándéka megfelelő befogadóra talál diákjaiban.

Az iskola ballagó diákjaitól Pluhár Gábor és Nagy Eszter VII. osztályosok vették át az iskola zászlaját. Ezt követően azon tanulók nevét sorolta föl az igazgatónő, akik tanulmányaikban, a legkülönbözőbb tanulmányi- és sportversenyeken győztesek, legjobbak voltak, vagy előkelő helyezéseket értek el az elmúlt tanévben. Kitűnő bizonyítványt vehettek át a következők: 1.a.: Jenei Kitti, Papp Bettina, Sajcz Richárd; 1.b.: Korcsok Máté, Bender Fanni, Szaniszlai Patricia, Gulyás Hanna, Szabó Roxána, Szabó Ervin; 1.c.: Dávid Áron, Antal András, Ottlakán Pálma, Szántó Melinda, Nagy Rebeka, Ruck Ella. 2.a.: Erdei Eliza, Tulkán Márk; 2.b.: Erdős Zoltán, Papp Brigitta, Simonka Cintia, Szilágyi István; 2.c.: Campan Lidia, Ferenczi Anna, Festő Dávid, Festő Zoltán, Halasi Ramóna, Hürkecz Zoltán, Liszikai Zita, Szücs Vivien, Szabó Zoltán, Vadász Viktória. 3.a.: Kárnyáczki Edina, Marosán János, Halasi Levente; 3.b.: Dávid Csenge, Antal Erzsébet, Halasi Fanni, Kovács Adrienn, Nagy Viktória. 4.a.: Tar Teofil, Hoffmann Zsolt, Nán Éva, Ladányi Viktória, Kóra Tibor, Bencze Orsolya, Lampert Éva, Tokár Zoltán, Taután Mária, Gémes Péter; 4.c.: Bellon Bence, Brindás Barna, Keller Zsolt, Laiter Alexandra, Liszikai József, Nagy Bettina, Nagy Boglárka, Papp Szabolcs, Pluhár Dóra, Szentgáli Gábor. 5.b.: Van Viannen István, Vári Csilla; 5.c.: Botás Eszter, Kecskés Róbert. 6.b.: Bellon Balázs, Turóczy Judit, Zsidó Nóra, Váradi Beáta tantestületi dícséret.

7.c.: Pluhár Gábor. 8.a.: Hoffmann György; 8.b.: Bágy Richárd, Brindás Orsolya, Kulik Sándor, Ottlakán Tamás, Ramasz Beáta, Zsidó Tamás. Sajátos nevelési igényű tanulók közül: Sütő Amanda.

Az intézményben hagyomány az "Iskola legjobb tanulója" cím odaítélése. Az idei tanévben - 8 éves munkájuk, tanulmányi eredményük, szorgalmik, példamutató magatartásuk, versenyeredményeik, rendezvényen való részvételük alapján három nyolcadikos tanuló is kiérdemelte ezt a címet és a vele járó pénzjutalmat: Brindás Orsolya (8.b.), Hoffmann György (8.a.), Ramasz Beáta (8.b.).

Sporteredményei alapján a DSE részesíti jutalomban a 8 éven keresztül legjobban teljesítő tanulónkat, aki az idei tanévben: Tóth Ágnes 8.a. osztályos tanuló.

Bereczki Sándorné, a Riha Ilona Alapítvány vezetője vette át a szót, köszöntött valamennyi jelenlévőt. Megköszönte mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1 %-ával segítették az alapítványt, ezzel lehetőséget teremtve a jeleskedő diákok megjutalmazására. A tanév során pályázatokat írnak ki, s az azt megfelelően teljesítő diákok pénz- vagy egyéb tárgyi jutalomban részesülhetnek. A tanév során több rendezvényt is támogattak a pályázati alapból, az évzárón pedig 60 diák a magyar iskolában, 6 pedig a román iskolában kapott elismerést, jutalmat.

Lénárt Istvánné igazgatónő ezek után üdvözlő táviratokat ismertetett. A ballagókóknak és valamennyi diáknak, a tantestületnek jókívánságait, köszönetét fejezte ki, majd a Szózat eléneklésével ért véget a szép ünnepség.

Kedves ballagó Diákok! Krónikánk ez úton kíván mindnyájatoknak további jó tanulást, megfelelő pályaválasztást, sikeres és boldog életet! Ne feledjétek soha, hogy bármerre is visz a sorsotok, a szüleitek, nagyszüleitek, a jóbarátok, ismerősök szeretete mindig hazavár Titeket Elekre! Kívánjuk, hogy kísérje áldás utatokat!

T.R.K.

A román iskolások ballagásáról

2004. június 19-én /szombat/ került sor a nevezett intézményben a nyolcadikosok ballagására és a tanévzáró ünnepségre. Hering Magdolna igazgatóhelyettes köszöntötte a 43 nebulót, tanáraikat és a megjelent szülőket, valamint a vendégeket. Idén hat gyermek búcsúzott el az iskolától, osztályfőnökük Hering Magdolna volt.

Ballagó gyerekek: Budai Zoltán, Cercea Estera, Kovács Róbert, Mészáros Márta, Puporka Krisztián, Virágos Dániel. Mind a 6 tanuló tovább tanul, 1 román gimnáziumban, 1 zeneművészeti középiskolában, 1 szakközép-iskolában, 3 szakmunkásképzőben folytatja tanulmányait.

Hering Magdolna igazgatóhelyettes beszédében megemlítette a beiskolázás nehézségeit is. A következő tanévben 4 gyermek került beiratásra az I. osztályba.

Minden ballagónak dr. Szelezsán János, az Eleki Román Kisebbségi Önkormányzat új /rég/ elnöke adott át értékes ajándékokat.

2 diák - Reszelő Miranda és Mészáros Judit - kitűnő tanulmányi eredményéért vehetett át jutalmat.

A Riha Ilona Alapítvány 6 gyermeket jutalmazott meg, melyeket Bereczki Sándorné kuratóriumi tag adott át az érintetteknek. Ugyancsak 6 gyermek jó tanulmányi eredményéért kapott jutalmat. Az ünnepség bensőséges - kis iskola lévén -, családias

légkörben zajlott. A román nyelven folytatott beszélgetések során előfordult az öröm pillanatai mellett /ilyenkor megengedhető/ néhány, a meghatódottság könnycsepjeinek legördülése is.

A város képviselő-testületét Pelle László képviselte.

Hotya Péter

Búcsú Eleken és Leimenben

A magyarországi Mária-ünnepekhez kapcsolódnak a búcsúhelyek. A katolikus hívek elzarándokolnak messzi vidékekről egy-egy búcsújáró helyre. Elek is búcsúhellyé változik, amikor idejönnek a testvérek, rokonok, meghívott ismerősök minden év július első vasárnapján. Ez a nap az eleki katolikus templom ünnepe. Az eleki búcsú Sárlos Boldogasszony nevéhez fűződik, ezen a napon tett látogatást Mária Erzsébetnél. Annyira fontos ez a nap az elekiek számára, hogy még a városi címer egy részén is szerepel Sárlos Boldogasszony alakja. Az egyik kezében a sarlót fogja, a másikban a levágott búzaszálakat tartja, a háttérben pedig az eleki templom egy része látszik. A katolikus hívek ünnepi szentmisén vesznek részt, de az idelátogatóknak a templom körüli színes kirakodóvásár jelenti a búcsú hangulatát. A sátrak közötti nézelődők egy-egy búcsúfiával lepik meg hozzátartozóikat, ismerőseiket. A kiűzött németek őshazájukhoz való kötődését jelzi az, hogy a németországi Leimenben is július első vasárnapján tartják az „Eleki Búcsú”-t. Megható a kintélők ragaszkodása Elekhez, ugyanis az időpont egybeesésén kívül, a templomban a padokon a kiosztott kottás énekes mappa tetején az eleki templom látható, mellette a leimeni címer.

Az ünnepi szentmise után (melyen általában a mindenkori eleki plébános is jelen van) a sok embert befogadó sportszarnokban folytatódik az ünnepség.

Itt köszöntések hangzanak el, majd kultúrműsor következik és utána jön a vendéglátás. A leimeni „Eleki Búcsú”-n találkoznak egymással a különböző helyeken élő kiűzöttek és itt örülnek egymás viszontlátásának, elbeszélgetnek, emlékeznek. Az itt összegyűlt elekiek még nagyon kötődnek a régi hazájukhoz, de most már Németországban is „otthon” vannak.

Nádor Mária

Ha Péter-Pál...

... akkor aratás! Szinte minden magyar ember így asszociál, ha a június végi kettős névnapot hallja. Az évnek talán az egyik legszebb időszakát írjuk ezekben a napokban, hiszen a tavasz várandósága meghozta első gyümölcseit: az epret, cseresznyét, zöldborsót és egyebeket, s persze pompázó virágait, rózsáit. De a legfontosabb mindig a kenyérgabona, a búza beérése, learatása volt, s ma is az.

Engedtessek meg egy szubjektív, gyermekkori emlék felemlgetése: Édesapám részesaratóként /később juttatott földjén/ dolgozott abban az időben. Kézi kaszával arattak még akkoriban. Ő is nagyon keményen dolgozott meg a népes család mindennapi kenyeréért, az “Életért” - ahogy sokfelé nevezték még akkoriban a búzát. Édesanyám minden nap jókor megfőzte az ebédet, hogy délre édesapámhoz kiérjünk vele a búzatáblához. Kicsi lányként ugyan, de ki nem hagytam volna, hogy az irgalmatlan

hőségben több kilométert ne kutyaoltam volna vele édesapához a frissen főzött étellel. Emlékeimben igazán a rekkenő hőség, az agyonfáradt, verejtékező emberek maradtak meg igazán. Mindezek által természetesen a búza, az Élet, a kenyér tisztelete, megbecsülése is.

Felnövekedvén - úgy 16-17 évesen - később édesapám marokszedője lettem, azután a cséplőgépnél pelyvahordó. Kegyetlenül nehéz munkák voltak ezek, de azt, hogy meg tudtam csinálni, ma is örömmel, önbecsüléssel tölt el, ma sem sajnálom érte a fáradságot, gazdagodtam általa. Így tanultam meg igazán megbecsülni a kenyeret, a verejtékkel megdolgozott kenyeret.

Ma már gépek aratnak. Nem kell marokszedő, nem szükséges az ebéd kihordása az aratást végzőknek. A gépek éjjel-nappal bírják a tempót, s ha az időjárás közbe nem szól, általában idejében fedél alá kerül a gabona. Az aratáshoz fűződő "romantika" elmúlt. S ez így van jól!

Nézzük meg azonban a Péter-Pál napjához kapcsolódó szakrális szokások gyűjteményét a második világháború előtti időkből! /Az egyház főbb ünnepeköreinek, jelesnapjainak /népi/ szakrális szokásai dr. Lehr Ferenc feldolgozása alapján - kézirat, 75. old./

"Magyarország néprajza dologtíltó napnak ismeri. Eleken többen sokáig nem tartották be pontosan. De 1899-ben Péter-Pál estéjén hosszú ideig nagyszemű jég esett. A tartós jégeső mindent elvert. Ez a néphit szerint azért következett be, mert Strifler Szuzáék aznap permetezték kinn a tanyán a szőlőjüket - mondták az adatszolgáltatók. A jégverés olyan óriási kárral járt, hogy még az apójószágot, közte a legnagyobbakat, a libákat is elpusztította, nem is beszélve arról, hogy oda volt az évi termés. Ennek hatására június 29-ét ettől kezdve szigorú dologtíltó kötelezettséggel ünnepelték. Régi szokás szerint ma is ezt a napot tartják aratáskezdőnek. Reggelén megnézték, hogy érett-e a gabona, majd délelőtt vagy délután megkötötték a szerződéseket. Napjával kapcsolatos szólásmondás: "Ha Péter-Pálra a dinnye indája egy méter hosszú, jó termés lesz." Bizonyára magyar eredetű, mert az elekiek a környező községekből, főleg nagykamarásiaktól sajátították el a dinnyetermesztést. Igaz viszont, hogy korán és nagy elterjedtségnek örvendett, mert nem volt tanya, ahol legalább száz szögölynit ne vetettek volna. A gyerekek ilyentéjben elterjedt játéka a Péter-Pál csúfoló. Szövege:

„Petri und Paulisen tau fauli,hepp, hepp, hepp.”

/Péter és Pál túl lusta,hepp, hepp, hepp./

Elöl ment egy gyerek, s a többiek, akik kiáltották a versikét, utána haladtak. Befejezéskor az első megfordulva utánuk futott, és a nála lévő bottal elverte a csúfolódókat."

Mit is mondhatunk ezek után? Adjon isten jó búzatermést nemzetünknek, kenyeret az éhezőknek, mindnyájunknak!

T.R.K.

Huszonharmadszor is

2004. május 29-én, szombaton az Eleki Városi Művelődési Központban került megrendezésre a XXIII. Békés megyei Nemzetiségi Klubtalálkozó.

Ágyelán György, a művelődési központ igazgatója köszöntötte a vendégeket és a klubtalálkozó valamennyi résztvevőjét, mintegy 250 főt. A művelődési központ zsúfolásig megtelt. Bevezetőjében hangsúlyozta, hogy a rendezvényt /két alkalomtól

eltekintve, mert az egyik évben Gyulán, egy másikban pedig Szarvason/ mindig Elek Városa rendezte meg 1980-tól, az egyik esztendőben pedig elmaradt. Árgyelán úr az EU-ba történő belépésünk utáni első megyei klubtalálkozónak különös hangsúlyt adott. Ezt követően dr. Heimné Máté Mária alpolgármester asszony a városunk nevében köszöntötte a megjelenteket, külön is kiemelve a nemzetiségeinket. Erre jó példa városunk, hiszen itt 4 nemzetiség él együtt a többségi nemzettel, a magyarsággal jóban, rosszban.

A hivatalos megnyitó beszédet Finna Sándor, a “Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány” kurátora mondta.

A klubtalálkozó úgynevezett nyitótáncokkal kezdődött, amely a művelődési központ előtti téren zajlott. Itt a vendéglátó elekieké volt a főszerep. Kár, hogy a táncokat kísérő zene magnetofonról szólt. Ezután a 9 településről érkezett népdalkörök, táncosok és természetesen az elekiek mutatták be hagyományaikat énekekkel és táncokkal egyaránt.

A nagyon fiom ebéd után került sor a májusfa kitáncolására /sajnos itt sem volt élőzene, ráadásul a magnó is elhalkult/, így a kitáncolók maguk énekeltek. A fára ezúttal Hotya Zsolt mászott fel a jutalomért. Elmondható, hogy az egész rendezvény rendkívül jó hangulatúra sikeredett.

A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Tolnai Péter, a Békés Megyei Képviselő-testület Nemzeti és Etnikai Bizottság elnöke és Hevesi József, a bizottság titkára, valamint az eleki kisebbségi önkormányzatok elnökei:

Nádor Mária /német/, Drágos József /cigány/, dr. Kuruczné Czvalinga Judit /szlovák/, valamint az előző napon megválasztott dr. Szelecsán János /román/.

A résztvevő csoportok, szólisták, illetve települések:

1. Elek Táncegyüttes,
2. Horenka Népdalkör, Kétsoprony,
3. Csóka Jánosné román népdalénekes, Elek,
4. Szlovák Pávakör, Békéscsaba,
5. Eleki Nyugdíjas Énekkar,
6. Edel Nachtigall táncsoport, Elek,
7. Rózsa Pávakör, Kondoros,
8. Kétegyháza Táncsoport,
9. Csabasabadi Dalkör,
10. Eleki Román Hagyományőrző Egyesület,
11. Mezőmegyeri Asszonykórus,
12. Elek Táncegyüttes /második fellépése a rendezvényen/,
13. Orgován Népdalkör, Békéscsaba,
14. Edel Nachtigall táncsoport, Elek, /második fellépés/,
15. Buka Mihályné,
16. Örménykúti Népdalkör,
17. Edel Nachtigall, Elek /harmadik fellépés/,
18. Eleki Román Hagyományőrző Egyesület,
19. Elek Táncegyüttes.

Hotya Péter

A városi gyermeknapról

2004. május 30-án /vasárnap/ került sor a helyi művelődési központ szervezésében és lebonyolításában a gyermeknapra. A helyszín a művelődési központ és környéke volt.

Árgyelán György igazgató bevezető szavai után Pelle László képviselő, az oktatási kulturális bizottság elnöke köszöntötte a gyermekeket és a felnőtteket. Az aszfaltraj-verseny a gyermekek gondolatvilágát tükrözte. A rendezvényen mintegy 80 gyermek és 10 felnőtt vett részt, amely a délutáni órákban ért véget.

Kedves színfoltot jelentett a gyermek szépségverseny. A "Miss Elek Junior" kitüntető címet az 5 esztendő Szentiványi Izabella kapta meg a 20 benevező közül.

A "Mr. Elek Junior" díjat Tóth György 11 évesen nyerte meg a 3 benevező közül.

A zsüri 2 különdíjat is adományozott, melyeket Mészáros Rafaella és Nagy Boglárka 10 éves leánykák nyertek el. Valamennyi versenyző jutalomban, díjazásban részesült.

A felsoroltakon kívül még sok egyéb versenynek, bemutatónak, próbának is helyt adott a gyermeknap szervezője.

Hotya Péter

Szeged-Szentmihálytelken jártunk

Kedves meghívásnak tettünk eleget Bágy Györggyel Szeged-Szentmihálytelken a közelmúltban az ottani Bagoly TV-nél. Hogy miként kerültünk mi oda, és mit keres az Eleki Krónika hasábjain ez a hír? Rögvest elmondjuk.

Sántáné Kurunczi Mária a nevezett televízió /és még sok egyéb média/ felelős szerkesztője valaha eleki illetőségű volt. Barátságunk kicsiny gyermekkorunkban datálódik, az akkori Kunfi utcában /ma Tél utca/, szinte egymással majdnem szemben laktunk. Marika érdeklődése hajdani szülőfaluja iránt ma is élénk, családi, baráti szálak még most is kötik Elekhez, bár már igen régen elkerült innen, családjával együtt Szeged-Szentmihálytelken él. Mindig is érdeklődő volt a képzőművészetek, az irodalom, az újságírás - újabban a televíziózás - iránt, ennél fogva természetesen tekinthető, hogy ez ma is így van.

Családi vállalkozásban működteti a Bagoly TV-t egy parányi házikóban, amelyet stúdióknak rendeztek be. Gyermekeknek készítenek műsort a gyermekekkel közösen. Ezen túl a "Déli Tükör" című Kulturális és Képzőművészeti Magazin felelős szerkesztője, amely évi két alkalommal jelenik meg. Ebben a saját írásait, meséit, verseit is publikálja, ugyanakkor a helyi újságot is szerkeszti. Rendkívül sokoldalú, nagyon kedves, ugyanakkor nagyon szerény teremtés. Van mire szerénynek lennie! - gondolom magamban szeretettel viseltetve iránta.

Meghívásunknak - mint kiderült - két apropója volt: részint az akkor aktuális gyermeknapra akarta bemutatni a gyermek nézőknek a "nyári mikulást", a télen Nyíregyházán megrendezett Mikulás Szépségversenyen Közönség-díjat nyert Bágy Györgyöt, másrészt velem kívánt beszélgetni a régi idők mikulás-várásáról, az ehhez fűződő gyermekkori emlékeinkről.

A stúdió padlószőnyegére helyezett kispárnán kuporgó apróságok lázasan várták a találkozást a mikulással. Készültek is rá tisztességgel: sok rajzocska, kifestő, gyöngyből fűzött alkotások kerültek a mikulás /most éppen nem létező/ puttonyába, a kicsik ajándékai. Sokmindent kérdeztek Gyuri mikulástól, pl: Mit csinál a mikulás nyáron?

Miért van sok mikulás? Hány éves a legöregebb mikulás? - és még sorolhatnánk.

Ez alkalommal is adott a gyermekeknek Gyuri mikulás ajándékot, igaz ugyan, hogy szerényebbeket, mint télen. Azután a telefonszámok cseréjére került sor. A gyermekek ajándékot kérő leveleket, telefonhívásokat ígértek, Gyuri mikulás azok teljesítését vállalta.

Bizony sötétbe hajlott az idő, amikorra elköszöntünk kedves vendéglátóinktól. Nem fontolgattuk, hogy kinek jelentett nagyobb élményt ez a találkozás: a Bagoly TV-t néző kicsinyeknek, a felvételen megjelenteknek, vagy nekünk, felnőtteknek. Valószínűleg mindannyiunknak. Mi még pluszt is kaphattunk, nevezetesen tapasztalatot, annak meglátását, hogy így is lehet csinálni nagyszerűt, ha néhány lelkes ember összefog.

Szívből kívánunk minden jót a Bagoly TV munkatársainak, Marikának gratulálunk, jó egészséget kívánunk áldásos tevékenységéhez! Reméljük, hogy ha hamarabb nem is, de az Elekiek VII. Világtalálkozóján találkozunk Eleken.

T.R.K.

Hírek a Radványi György Középiskolából

A közelmúltban több kulturális rendezvényt szervezett az iskola, melyeket igazán sikeresnek értékelhetünk. A 9. és 10. osztályosok számára történelmi vetélkedőt rendeztünk. A várakozásnak megfelelően 5 csapat nevezett 6-6 fő játékosal. A kérdéseket az 1848-as forradalom és szabadságharc eseményeiből és Petőfi Sándor életútjából állítottuk össze. Volt ének és versmondás, s minden, ami a hangulatot emelhette. A versenyt néhány osztályfőnök is megtisztelte jelenlétével - egyszer csak azt vettük észre, hogy a játékban igen jól érezték magukat. A főnyeremény egy torta volt, amit az iskola szakács tanulói sütöttek. A második díj egy tál aprósütemény volt /előállítói szintén a szakács tanulók voltak/. Első helyezett a 9./A. osztály csapata lett. Talán mondanom sem kell, hogy a sütemények az utolsó morzsáig elfogytak. Nagyon kellemes, szép délután volt.

Ballagás

A 2003/2004-es tanévben 73 végzős tanuló búcsúzott az ódon iskolától. Az ünnepség a központi épület udvarán kezdődött, ahol a tanulók - a hagyományoknak megfelelően - megkoszorúzták a kopjafát. Itt került átadásra a Bölcs Bagoly is, amire minden évben annak a tanulónak a neve kerül bevésésre, aki a legjobban, legtöbbet teljesített. Az idén Pólik Anikó, aki a lótenyésztő tanulók országos versenyén Kőszegen a 2. helyezést érte el. Felkészítő tanára Perei Gábor.

Az ünnepség a Reibel Mihály Művelődési Központban folytatódott. A Himnusz elhangzása után verset Mikula Alexandra mondott, majd Zámbo András igazgató köszöntötte a szép számmal megjelent vendégeket, majd ünnepi beszédet tartott. Ezután a ballagó diákok nevében búcsúzott Huszár Beáta végzős tanuló, majd Csátári János búcsúztatta a végzősöket. A legjobbak tanulmányi, közösségi munkájukért elismerésben részesültek.

A Szózat záróhangjai után boldog szülők és diákok zivajjától volt hangos a régi ház minden zeg-zuga.

Sárgulási felvonulás

Hagyománnyá vált a középiskolában, hogy a ballagások előtti napon a tanulók

elköszönnek Elek Város lakóitól. Ehhez minden évben a lovasok segítségére van /volt/ szükség. Ebben az évben is megkaptuk a támogatást, hiszen annyi hintó állt rendelkezésünkre, amennyire éppen szükség volt.

Délelőtt 9 órakor kezdődött a felvonulás. Sajnos az eső végigkísért bennünket, hol jobban, hol kevésbé esett. A diákok hangulatán ez picit sem változtatott. Jókedvűen, énekelve járták végig Elek utcáit.

Köszönjük a segítséget Barna Jánosnak, Barna Gergelynek, Samu Gábornak, a békéscsabai Gyeraj Tanya tulajdonosának Botás Istvánnak, a kunágotai Lovas Klubnak és még hosszan sorolhatnánk.

Tanévzáró

A középiskola tanulói június 18-án délelőtt 9 órakor gyűltek a központi épületben, hogy átvegyék a 2003/2004-es tanévben nyújtott teljesítményükért a bizonyítványt. Az ünnepélyes megnyitó után Singer Ferenc igazgató-helyettes mondott ünnepi beszédet, majd a kiemelkedő munkát végző tanulóknak adott át könyvjutalmakat.

Radványi György Emlékgyűrűt...

...kapott a dolgozók szavazata alapján a középiskolában Jámborné Andó Mária és Fazekas Gézáné az intézményben megtartott pedagógus napon. Zámbó András igazgató köszöntötte a megjelenteket, majd beszélt az iskola jelenéről, ismertette az előttük álló feladatokat.

Lovastábor

Már több hete meghirdetésre került a nagyon népszerű lovastábor, melyet a középiskola szervez június 21-étől június 30-áig. Még mindig van jelentkezés, hiszen Elek Városában és a környékén is igen népszerű sport a lovaglás. A gyerekek 6 éves kortól jöhetnek, hiszen szakemberek, szakképzett pedagógusok foglalkoznak velük. Vannak távolabbról érkezők, ők kollégiumi ellátást is kapnak. A programokban igen sokszínű a választék: lovaglás, kocsikázás, strandolás, kirándulás, kézműves foglalkozás, tábortűz, szalonnasütés, vetélkedők stb.

Reméljük, hogy ismét maradandó élményekkel távoznak a táborlakók.

Lovasnap Eleken

A Radványi György Középiskolában immár hagyománnyá vált a lovasversenyek megrendezése. A bírók által is kiválóan minősített pályán /a tangazdaságban/ az idén is népes versenyző gárda várta az idő jobbra fordulását. Amitől féltünk, az bekövetkezet, reggel nem akármilyen módon esett az eső, aztán mire eljött a kezdés időpontja, lassan derengeni kezdett, majd kisütött a nap. A népes nézőtábort nem riasztotta el a kellemetlenkedő idő. A hat versenyszámban 87 nevezést regisztráltak. Nem mellékes, hogy értékes minősítő pontokat szerezhettek a lovasok, akik nem csak Békésből, hanem a szomszédos megyékből is érkeztek.

Közben csodálatos illatok terjengtek, bográcsokban, üstben főtt a sertéspörkölt, melyet kevés térítésért /500.- Ft/adag/ meg lehetett vásárolni. Az étel elkészítését nagyban a tanulók végezték Dézsi István szakoktató vezetésével. Eredmények:

B1/A /5 ind./:1. Török Zsófia, Szikra n.l., 2. Kovács Katinka, Silver n. 1. /mindkette Makói Silver LSE/, 3. Dobrotka Paula //Kentaur LE, Békéscsaba/, Premier n. 1.

B1/B /23. ind./: 1. Kotroczó Róbert /yberty LK, Gyula/, Sporti n. 1., 2. Krajnyák /Favorit LK, Békéscsaba/, Téseus n.l., 3. Zajzon /M és Társa Kft./, Evita n. 1.

B1/C. /5 ind./: 1. Zajzon András, Stefi n. 1., 2. Domokos Zsuzsa /Mezőhegyesi LSE/ Pamela

n. 1.

B2 ifi /6 ind./: 1. Domokos Zsuzsa, Carlo n. 1., 2. Annus Timea /Mezőkovácsháza Union LK/, Kedves n. 1.

B2 5 éves ló /5 ind./: 1. Zajzon András, Stefi n. 1., 2. Kaszta /Békéscsabai LK/, Boni n. 1.

B2 nyitott /25 ind./: 1. Urkom Szilvia /Békési LK/, Fanta n. 1., 2. Kaszta, Babér n. 1., 3. Stefkovics /Gyeraj Lovastanya, Békéscsaba/, Cinkos n. 1.

Staféta /9 páros/: 1. Krajnyák Attila, Tornádó n. 1. és Kolarovszky Erika /Favorit LK, Békéscsaba/, Nana n., 2. Okos /Békési LK/, Fülöp n. 1. és Erdei /Kentaur LE, Békéscsaba/, Herceg n. 1., 3. Dér /Kentaur LE, Békéscsaba/, Mirza n. 1. és Stafkovics, Cinkos n. 1.

A verseny végén kisorsolták a belépőjegyeket.

A rendezvényt támogatták /amiért köszönet/: Gyulai Húskombinát Rt., Szöke és Társa Kft. Békéscsaba, TIME BT. Elek, Mezőker Kft., Gyula és Vidéke ÁFÉSz 40. ABC áruháza Elek, Gulyás Mária Napsugár Áruház Elek, Gyulai Takarékszövetkezet Eleki Kirendeltsége, Viktória Virágüzlet Elek, Barna János vállalkozó, Barna Gergely vállalkozó, Horváth és M.-stil Kft. Vaskút, Ferbonex Kft, Gyula, Morár Zoltán vállalkozó Elek, Csontos Rozália Gyula, Flamingó ajándék bolt Elek, Hambarás Ferenc vállalkozó Elek, Galopp Kft. Gyula, Hotya Mihály vállalkozó Elek, Kun István vállalkozó Elek.

Lantos Mihályné

Napközis gyermektábor

A Reibel Mihály Városi Művelődési Központ nemetiségi-, képzőművész-, napközis gyermekétáborát szervez a hagyományoknak megfelelően. A 2004. július 19-től augusztus 1-ig tartó táborba a programok minden nap reggel 9 órától délután 4 óráig tartanak. Amint azt Árgyelán György igazgatótól megtudtuk, a tervezett programok minden korosztály /6-15 évesek/ igényét kielégítik. A többéves tapasztalat alapján beiktatták a képzőművész gyakorlatokat is: festés, agyagozás, gyöngyfüzés, origami, nemezezés. Lesznek kirándulások, játékok, érdekességek, vetélkedők. Szeretnék, ha a jelentkezőknek maradandó élményt tudnának nyújtani idén is, mint a korábbi években. Jelentkezni lehet a 66-240-032-es telefonon, vagy a műve- lődési központban /Elek, Kossuth u. 13. sz./

Lantos Mihályné

Versmondó verseny

A Radványi György Középiskola a történelmi verseny után nem sokkal versmondó versenyt rendezett. Minden diák szabadon választhatott bármilyen, bármikor íródott költeményt.

Legnagyobb örömünkre 16 tanuló vállalta a megmérettetést. Első helyezést ért el Mistina Alexandra és Szabó Melinda. Második lett Huszár Beáta /zsadányi tanuló/ anyák napjára írt saját költeményével, melyet most közreadunk:

Ki Ő?

Tudod-e ki volt,

ki elsőnek rád nézett?

Ki könnyek közt, nevetve
mondta ki nevedet?

Ki első mosolyod
látta, a kezed fogva
a teret járta?

Az ember felnő, s ezen
nem gondolkodik.
Mintha minden olyan
természetes lenne!
Pedig ha visszagondol
rájön, hogy ki volt Ő
aki nem más, csak az
Édesanyja.

/Huszár Beáta 12./B.oszt./

Harmadik helyezett Nagy Nikolett 10./B. osztályos tanuló, aki Petőfi Sándor Apostol című művéből mondott el egy részletet. 4. helyezett Marosi Diána és Gulyás Andrea, 5. lett Reszelő Anita és Csatádi János. A helyezést elérők könyvjutalomban részesültek. És, hogy az iskolának milyen verselő gyerekei vannak, még szintén szeretnénk megismertetni Balogh Krisztiánt az Olvasókkal. Csendes, visszahúzódo gyerek, két bátyja már túl van az érettségien, egyikük főiskolára megy. A szülők mindent megtesznek a gyermekek taníttatásáért, bár szerény körülmények között élnek Kunágótán.

A bánat dala
Mily szép az élet, mily gyönyörű,
és csak én éltem ily szörnyűn
szomorún.

Miért fáj úgy a szív, ha senki
sem szeret, miért oly könnyörtelen
az élet, ha én kérek.

Mit tettem én, hogy ily sokan
elítélnek, talán mert csúf vagyok,
Vagy mert szeretem, ha mások boldogok?

Miért élek úgy, hogy nem tudom
mit kell tennem, hogy a bánat
dala ne érje el a szívem.

Kérlek, segítsetek!
/Balogh Krisztián/

Lantos Mihályné

Talentum

2004. június 2-án /szerdán/ 18 órai kezdettel a Reibel Mihály Városi Művelődési Központban került sor a TALENTUM Alapfokú Művészetoktatási Intézmény növendékeinek bemutatkozó előadására. A rendezvényt Czírok Mihály, az intézmény igazgatója nyitotta meg a zsűfólásig megtelt műv. központban.

A műsorban a zenei, néptánc és színjáték tanzakos növendékek összeállításait láthatta a közönség. Ugyancsak a művelődési központ adott helyt az intézmény előcsarnokában a képzőművészet tanzakos növendékek munkáiból. Ezen a rendezvényen is bebizonyosodott, hogy ez az intézmény kitűnőre vizsgázott, feladatait remekül végzi. Van igény tevékenységükre a lakosság körében, s ez nagyon fontos. A leghangosabb sikert természetesen a néptáncosok aratták kiváló műsorszámakkal. Az eseményen sajnos nem hangzott el a táncokat betanítók neve: Gál László és Gera Krisztina, akik pedig - legalább is - megérdemelték volna.

Köszönet illeti az igazgató urat és tanárokat egyaránt. Gratulálunk és további sok sikert kívánunk az igazgató úrnak, tanároknak, növendékeknek egyaránt.

Hotya Péter

Riha Ilona Alapítványról

A Riha Ilona Alapítvány fő célkitűzése az eleki gyermekek tanulmányi munkájának ösztönzése - anyagi formában.

A 2003/2004. évben kiírt pályázati felhívás alapján pályadíjban részesülhetett az a tanuló :

- aki az iskolák közötti versenyeken jó eredményt ért el;
- aki az iskolai tanulmányi versenyeken I., II., III., helyezést ért el;
- valamint az a felsős tanuló, (osztályonként 1 fő) akinek a tanulmányi eredménye, magatartása, szorgalma a legtöbbet javult az előző tanévben elért eredményeihez képest.

A megírt pályázatokat 2004. május 20-ig kellett beadni.

A pályázatok elbírálását 10 fős kuratórium végezte. Nem volt könnyű dolguk, mert sok értékes és jó eredményt tükröző pályázat érkezett be.

Végül az alábbi döntések születtek :

A Dr. Mester György Általános Iskola ballagási ünnepségén Bereczki Sándorné elnökhelyettes adta át az alábbi pénzeszegeket, az Emléklapokkal együtt :

- 3 tanuló 4.000,-Ft-ban részesült,
- 11 tanuló 3.000,-Ft-ot,
- 15 tanuló 2.000,-Ft-ot kapott,
- 13 tanulónak 1.500,-Ft-ot adott át,

és 10 tanuló pedig 1.000,-Ft-os pályadíjban részesült.

Így 110.500 Ft-ot kaptak itt a pályázatot benyújtó és eredményesen szereplő tanulók.

A Román Általános Iskolában Bereczki Sándorné, a kuratórium tagja adta át a tanulóknak megítélt összegeket. Itt 6 tanuló részesült pályadíjban, összesen 13.000 Ft értékben.

Az Alapítvány Kuratóriumának tagjai gratulálnak minden díjazottnak, és kéri a tanulókat, hogy jövőre még többen adják be pályázataikat és főleg arra, hogy a tanulmányi eredményeik javítását tartsák szem előtt. A nyárra minden tanulónak és a pedagógusoknak jó pihenést, teljes kikapcsolódást kívánnak a kurátorok.

Nádor Mária

Szent Iván éjszakája

Tudja-e, kedves Olvasónk, hogy június 24-e, Szent Iván napja az év leghosszabb napja - ekkor jár a legmagasabban a nap fölöttünk - , és ez az éjszaka a legrövidebb? Bizony, ez így van.

A legrégebbi időktől maradtak ránk e naphoz és ehhez az éjszakához fűződő hiedelmek, szokások. Ezek közül kiemelkedik a szeniváni tűzgyújtás. Állítólag az ezen az éjszakán megjelent álmok is valóra válnak. Nekem bejött, igaz ugyan, hogy csak sok-sok év után valósult meg az az álom.

“Keresztelő Szent János tisztelete a katolikus egyházban az V. században alakult ki, s ekkor tették napját június 24-ére. Természetesen a nyári napfordulót valamilyen formában a legtöbb népnél megünnepezték, így talán már a honfoglalás előtt ismerhette a magyarság. Ibn Ruszta arab történetíró szól ugyan a magyarok tűzimádatáról, de egyelőre nincs adatunk arra, hogy ez ehhez a naphoz lenne kapcsolható. Mindenesetre a középkorban elsősorban egyházi ünnep, de a XVI. századtól kezdve a források mint népszokásról emlékeznek meg. A szokás leglényegesebb mozzanata a tűzgyújtás:

Tüzet megrakoljuk,
Négyszögre rakoljuk:
Egyik szögén ülnek szép öregemberek,
Másik szögén ülnek szép öregasszonyok,
Harmadikán ülnek szép ifjú legények,
Negyedikén ülnek szép hajadon lányok.
/Kolony, Nyitra m./

A szokás legtovább és legteljesebben a nyelvterület északnyugati részében maradt meg. Itt még a két háború között gyújtottak szentiváni tüzet. A korok és nemek szerint való elkülönítés felvetette annak a lehetőségét, hogy a csoportok egymásnak felelgetve énekeltek, de alig van pár olyan töredék, mely ennek lehetőségét alátámasztani látszik. A tűzgyújtás után azt átugrálták. Ezt már a XVI. századtól említik, de akkor egy lakodalomhoz kapcsolódott, bár Szent Iván-napi tűznek nevezik. Az átugrás célja részben a megtisztulás, részben az, hogy akinek jól sikerül az ugrás, férjhez menjen a jövő farsangon.

Rakd meg babám a tüzet, hadd csapjon a lángja!
Gyöngé karjaimat melegítsem nála!
Jöttem is, mentem is, arra jártam én is,
Gyere, kedves angyalom, ugorj egyet te is!
Gyere babám, tegyél rá, hadd szikrázzon lángja!

Terítsd földre a subád, hadd fekszünk le rája!
Jöttem is, mentem is, arra jártam én is:
Gyere, kedves galambom, melegedj meg te is!

A Szent Iván-napi tűzgyújtásnak és ugrásnak határozott párosító szerepe is volt, és a téli napforduló szokásaival és népköltészetével lehet összevetni."
Figyeljünk oda ezen az éjszakán álmainkra! Hátha...

T.R.K.

Gerolzhofeni utazás

Mielőtt a Dr. Mester György Általános Iskola tanulóinak utazásáról írnék, egy kis visszatekintést teszek Elek-Gerolzhofen kapcsolatának kialakulásáról.

1984-ben ünnepelte Gerolzhofen város 260. évfordulóját annak, hogy Gerolzhofen és környékéről az első 24 német család Elekre települt. Az évforduló megünneplését azok a kint élő eleki családok szorgalmazták, akiket 1946-ban visszatelepítettek Németországba. Az évfordulóra készülődés közben merült fel az a gondolat, hogy a kint élő családokon kívül az Eleken élő utódokat is meg kell hívni erre a nagy találkozóra. Így kapta az eleki német klub akkor a meghívást, amelyre ők szívesen jelentkeztek és részt vettek a nem mindennapos ünnepségen. Ez volt a múlt. A testvérvárosi kapcsolatot azután az általános iskola tartotta a gerolzhofenivel. Ez a kapcsolat egy időben szünetelt, de Manfred Rodewald igazgató úr és felesége, Anna asszony a szervezésben partnerre találtak Lénárt Istvánné igazgatónő személyében, aki messzemenően támogatta ennek a régen gyümölcsöző kapcsolatnak az újjáélesztését. Így 2003 nyarán a gerolzhofeni gyerekekkel begördült az autóbusz Elek Város főterére. Gazdag, színes program várta őket és az eleki családoknál eltöltött kellemes időtöltés. 2004-ben ismét ünnepel Gerolzhofen városa. Az „Európa Partnerhétvége” eleki delegációja már elutazott és ők még vissza sem érkeznek, amikor június 20-án este elindultak az eleki tanulók a cserelátogatásra. A 20 gyermek és 3 kísérő pedagógus utazik - tájékoztatta lapunkat Lénárt Istvánné igazgatónő. A gyerekek már jó barátként, ismerősként üdvözlik majd egymást, mivel levelezés útján tartották a kapcsolatot. Igazgató úr és felesége a gyerekeknek gazdag programot állítottak össze, lesz:

- fogadás a Polgármesteri Hivatalban, valamint a helyi iskolában,
- állatkert- és vidámpark látogatás,
- városnézés, és a vendégeket fogadó családoknál szabad program.

Nagyszerű nyelvtanulási alkalom is nyílik az eleki gyermekek részére, mivel ott még folyik az oktatás, így betekintenek majd a tanítási órákba. A három kísérő pedagógus, Lukácsné Kohut Anna, Nagyné Nádor Gabriella és Brandt Antalné a tavalyi látogatáskor alaposan kivették a részüket a vendéglátásból és mindhárman beszélnek a nyelvet is, ami nem utolsó szempont. A magam és a lap munkatársai nevében is kellemes utat, eredményes kinttartózkodást, és nem utolsó sorban szerencsés hazaérkezést kívánunk a csoportnak. Auf Wiedersehen!

Nádor Mária

Községiből állami iskola

Eleken az oktatás az újratelepítéstől kezdődően egészen 1875-ig egyházi kézbe került, majd pedig 1907-ben anyagi okokra hivatkozva az akkori községi iskola állami fenntartású lett, ami nem volt egyedi eset az akkori Magyarországon. Ez mindenképpen új helyzetet teremtett, amit bizonyos értelemben “logikusan” követett nem is olyan sokkal később az élet minden területén a világias gondolkodásmód is.

Közismert ugyanis, hogy Magyarországon 1894-ben az államot elválasztották az egyháztól, melynek következtében bevezették pl. a ma is létező polgári anyakönyvezést, de ekkor is folytatódott az egyházi iskolák egy részének az államosítása is. /1894-ben hazánkban összesen 16.838 nép- és polgári iskola volt, de ebből a legnagyobb rész, 13.676 volt egyházi kezelésben. A későbbiekben az állam befolyása nőtt, igaz csak kis mértékben./

Abban az időszakban a “modernizáció” nevében próbálták “megtörni” a katolikus egyházat is, de szerencsére ez akkor még nem volt olyan sikeres, mint pl. Németország nagy részén, hisz nálunk azért nem volt Kulturkampf! Az úgynevezett “világiasság” azért lassan, de biztosan megtette a hatását, hisz többek között ezért fordultak sokan az I. világháború után, de később is a szélsőbal, illetve -jobb felé Eleken is.

Nem kevesen voltak azonban olyanok is, akik már akkor látták, hogy az anyagiasság, a jólét önmagában nem sokat ér, ha nincs mögötte erkölcsi erő.

Úgy hisszük, a mai korban, nem csupán hazánkra gondolva, nagyon hasonló a helyzet, mint kb. száz évvel korábban volt, ezért fontosnak tartottuk, hogy bemutassunk két olyan eleki “iskolapéldát”, amelyek azt bizonyítják, hogy mindig érdemes egy olyan ügyet támogatni, amelyről tudható, hogy most talán nem is annyira népszerű mindenkinek, noha mindenki érdekét szolgálja! /Mind a két levél az eleki római katolikus plébánia levéltárában található./

Elsőként Turi Mihály, az eleki iparos tanonciskola /kb. a későbbi szakiskolának felel meg/ felügyelő bizottság elnökének 1904. április elsején íródott leveléről szólnánk, amit dr. Kramp János akkori eleki főesperesnek /1888-1913/ írt.

Ebből a levélből az derül ki, hogy a tanonciskola felügyelő bizottsága arra kéri a nagyságos és főtisztelendő dr. Kramp János főesperes urat, hogy: “...a jövő iskolai évben az iparos tanonc iskolában tartandó hitoktatás ügyében intézkedéseket tenni kegyeskedjék.”

Vagyis arról van szó, hogy ez az eleki oktatási intézmény is nagyon fontosnak tartotta a hittant, amit különben 1949. szeptember 6-ig minden magyar iskolában mindenkinek kötelezően tanulnia kellett! Mivel községi intézményről van szó, logikus, hogy a helyi plébániához fordulnak kérelmükkel.

Ehhez kapcsolódóan meg kell jegyeznünk azt a fontos tény is, hogy ez a levél azt is bizonyítja, hogy Eleken volt tanonciskola is, melyről eddig nem találtunk levéltári anyagot.

A levél stílusából arra lehet következtetni, hogy az iskola és az egyház között nem lehetett olyan rossz a viszony, de arról is tudunk, hogy már akkor is voltak olyan szülők, akik viszont nem szimpatizáltak az egyházzal.

A másik levél 1904. április 8-án íródott, a címzett ugyanaz, az aláíró pedig az eleki községi népiskola helyettes igazgatója, Kehrér Károly, aki ilyennek látta saját korát erkölcsi szempontból:

“A mai társadalmi viszonyokat körülményesen fontolgatva, vizsgálva, ama szomorú tényállapotot látjuk szemeink előtt, hogy az emberiség lábai alól veszítve a lelki egyensúlyt, mind rohamosabban és rohamosabban halad a lejtőn lefelé, az erkölcsi romlás így lesz mind nagyobb!”

A megoldást természetesen ő az iskolai oktatásban látja: “Meggyőződésem és elvem, hogy az iskola ne csak tanítson, de neveljen is. Nevelni pedig a népiskola csak úgy tud, ha a tanítást erkölcsi, helyesebben mondva vallás-erkölcsi alapon gyakorolja.

Már magában véve ezen tünet is elég baj, de még nem gyógyíthatatlan. Erős hitem és meggyőződésem, hogy az iskola és az egyház harmónikus működése sokban és sokat pendíthetne a mindenki által óhajtott erkölcsi tisztuláson.”

Kehrer Károly /az 1903-1904-es tanévben a 67 fős IV. osztály osztályfőnöke is volt/ egy olyan tanár lehetett, aki szemben állhatott az akkori divattal /trenddel/, hisz tudta, mi az igazi érték.

Legvégül talán azt lehetne mondani, hogy nem kell feltétlenül mindig valami újat kitalálni, ha van olyan dolog, amire biztosan lehet építeni, és ez az erkölcs. Emellett kiállni nem mindig könnyű, de érdemes, amint a fenti példák is bizonyítják, és még valami: a pénzzel kárt is lehet okozni, nem is kicsit, de nem csak úgy mint pl. Eleken 1907-ben az oktatásban.

Rapajkó Tibor

Ismét a méhek pusztulásáról

A májusi Krónikában beszámoltunk a nagyarányú méhpusztulásról. A tudósításban szereplő permetezési bejelentési kötelezettségre kívánt reagálni Gura Tamás eleki méhészt, aki lapunkhoz eljuttatta az idevágó törvényeket, amelyből részleteket most mi is közlünk abból a megfontolásból, hogy a későbbiekben ne forduljon elő hasonló eset városunkban sem.

A 2000. évi, növényvédelemről szóló XXXV. törvény pl. a jegyzőt erre is kötelezi: “A háziméhekre veszélyes, bejelentésköteles növényvédelmi tevékenység termelői bejelentése esetén a védekezés helyétől 5 km-es körzeten belül /veszélyességi körzet/, a helyben szokásos módon haladéktalanul értesíti a méhesek tulajdonosait /kezelőit/ a méhekre veszélyes növényvédőszer alkalmazásának helyéről, időpontjáról, a felhasználásra kerülő növényvédő szerről, és egyben felszólítást ad ki a méhek veszélyességi körön kívüli vagy más alkalmas módon való biztonságba helyezésére,” /d/ A növényvédelmi bírság 60. §-ának “f” pontja szerint bírságot az fizet, aki: “a méhekre veszélyes növényvédelmi munkavégzés bejelentési kötelezettségét elmulasztja.”

Az 1995. évi XCI., az állategész- ségügyről szóló törvény 4. pontja így szól: “A jegyző hatáskörébe tartozik a bejelentési kötelezettség..., valamint a méhek vándoroltatá- sával kapcsolatos nyilvántartás vezetése.”

Végezetül álljon itt néhány pont a növényvédelemről szóló törvény 45 §-ából: “Tilos -a /2/ bekezdésben foglaltak kivételével - háziméhek által látogatott gazdasági növények méhekre veszélyes növényvédő szerrel való kezelése a virágbimbó fészésétől a virágszirmok lehullásig terjedő időszakban. A tilalom a gazdasági növény virágzási idején kívül is érvényes, ha a táblát vagy annak környékét tömegesen virágzó mézelő növények borítják, vagy ha a gazdasági növényt a méhek egyéb okból látogatják.” /1/ “...a

termést veszélyeztető egyéb károsítótól csak háziméhekre veszélyes növényvédő szerrel lehet megvédeni, akkor a növényvédő szer engedélyében meghatározott méhkímélő technológiát kell alkalmazni." /2/ A termelő köteles A védekezés helye szerint illetékes jegyzőnek, legkésőbb a védekezés megkezdését megelőző munkanap 9 óráig írásban bejelenteni a vegyszeres kezelés tervezett helyét, megkezdésének időpontját, befejezésének várható időpontját, valamint az alkalmazásra kerülő növényvédő szer megnevezését, ha a gazdasági növény virágzása vagy az /1/ bekezdésben foglaltak időtartama alatt a károsító elleni védekezés nem végezhető el a háziméhekre veszélytelen növényvédő szerrel, illetve méhkímélő technológiával." /3/

“A védekezés helyétől 5 km-es körzeten belülré...kizárólag az alkalmazott növényvédő szer engedélyének előírása szerint, annak hiányában a vegyszerrel kezelt gazdasági növény teljes elvirágzása után szabad méheket szállítani." /4/

“A vegyszeres növényvédelmi munka következményeként vélelmezett méhelhullás a méhész az észleléstől, ...három napon belül köteles bejelenteni az elhullás helye szerint illetékes jegyzőnek, ..." /5/

R.T.